D. D.

MELETEMA HISTORICUM
DE

HOLMGARDIA,

Cujus
PARTEM PRIOREM,

CONSENSU AMPLISSIMÆ FACULT. PHILOSOPH. IN REGIA ACADEMIA ABOENSI,

PRÆSIDE

VIRO Cl.

DN. ALGOTHO A. SCARIN.

HISTOR. & PHILOS. CIVILIS *PROFESSORE*
ACADEMIÆQVE *BIBLIOTHECARIO*,

Publico examini subjicit

JOHANNES BILMARK. Joh. Fil.
V. GOTHUS.

AD DIEM III OCTOBRIS, ANNI MDCCL.
H. & L. S.

ABOÆ, Ex. JOH. KÆMPE, Reg. Acad. Typogr.

Sæ: R:æ M:tis

MAGNÆ FIDEI VIRO,

Reverendissimo PATRI ac DOMINO,

DN. DANIELI JUSLENIO,

S. S. Theologiæ *DOCTORI* celeberrimo, diœceseos SKARENSIS *EPISCOPO* eminentissimo, Ven. Consist. *PRÆSIDI* gravissimo, Reg. ibidem Gymn. & Schol. *EPHORO* adcuratissimo,

MÆCENATI MAXIMO,

Maxime Mæcenas, *PRÆSUL venerande Gothorum,*
Suscipias, supplex rogito, qvod frigida fœtum
Clio TIBI tenuem mittat de littore caro,
Littus, *qvo nomen resonat per amoena vireta*
Musarum usqve TUUM, cedro qvod scripsit Apollo
Dudum, qvo seri volvant TUA facta nepotes.
Littus, *qvo grex castra seqvens vexillaqve Christi,*
Excubias cujus vigiles modo gnavus agebas,
Persolvit grates memori de corde perennes.
Gardia *nostra, licet nomen nunc civibus ipsis*
Vix notum, vasti pars est qvoqve littoris hujus.
Qvae ergo ejus sistunt, diluto FATA *colore*
Conscriptas chartas facilis vultuqve sereno
Adspicias, qvamvis nullo munuscula cultu.
Grandaevum superes annis, rogo, Nestora multis
Præsule qvo tanto Vestgotthica rura fruantur!

REVERENDISSIMI NOMINIS TUI

Cliens humillimus

JOHANNES BILMARK.

RECTORI MAGNIFICO

Dn. Mag. OLAVO PRYSS,

Juris Patrii & Rom. *PROFESSORI* celeberrimo,

MÆCENATI MAGNO.

VIRO maxime reverendo atqve celeberrimo,

Dn. Mag. SAMUELI PRYSS,

S. S. Theologiæ *PROFESSORI* dignissimo, utriusqve Consist. *ADSESSORI* gravissimo, Ecclesiæqve Pæmarensis *PASTORI* meritissimo,

Mæcenati magno & Nutritio indulgentissimo.

Cum magnos non nisi magna, neqve doctos nisi tersa & exqvisito elaborata studio deceant, merito dubitat incomta mea Minerva, fœtum huncce tenuem limato VESTRO conspectui submittat, an vero in ipso, qvod dicitur, partu eundem suppressum sit itura. Sed erigit & allicit dubitantem prolixus & singularis favor VESTER, qvo me per aliqvot annos amplecti haud dedignati estis. TUUM imprimis studium, Tuaqve MÆCENAS & NUTRITIE propensissime, *benefacta dum grata mente recolo, tanta & tam multa eadem esse invenio, qvanta non munere, neqve voto asseqvi possim, in illa distractione magna mentis meae, qvam properata b.* Parentis *mors nuperrime acceleravit. Qvicqvid sit, ne merita VESTRA silentio involvere, meqve ipsum ingrati animi crimine obligare velle videar, praesentem de* Holmgardia vetere *historiolam nominibus VESTRIS inscribere a pietate alienum non duxi. qvam ut serena fronte excipere, measqve fortunas constanter conservare dignemini, humillimus oro & obtestor. Conservet VOSMET Summum Numen patriae, orbi nostro literario & demum stirpi inclutae VESTRÆ pignori praesidioqve, in longam annorum seriem, dum meis fortunis suffragandi studium ego neqve penes VOS unqvam desiderabo*

CELEBERRIMORUM NOMINUM VESTRORUM

Cultor humillimus

JOHANNES BILMARK.

VIRO admodum reverendo atqve praeclarissimo,
Dn. Mag. ANDREÆ VICTORIN,
Pastori in Hegelås meritissimo, viciniq; districtus *Præposito* vigilantissimo,
Avunculo semper colendo.

Viro plurimum reverendo atq; Clarissimo,
Dn. JOHANNI BECHNER,
Pastori in Hwalstad dignissimo,
Patruo carissimo.

Viro amplissimo,
Dn. ANDREÆ UNGER,
Civitatis Vexionensis Consuli æqvissimo
Patruo honoratissimo.

Viro spectatissimo,
Dn. CAROLO BILMARK,
Teloniorum civitatis Lindesbergensis Inspectori adcuratissimo,
Patruo exoptatissimo.

Viro Spectatissimo,
Dn. SVENONI BILMARK,
Gazæ publicæ a rationibus dexterrimo,
PATRUO OPTIMO.

VObis, Avuncule & Patrui exoptatissimi, *ob innumera in se collata beneficia, gratissimum animum, summamqve observantiam testificaturus, has qvalescunqve studiorum primitias, cum flagrantissimo omnis felicitatis voto offert & consecrat*
NOMINUM VESTRORUM
cultor observantissimus,
JOHANNES BILMARK.

§. I.

ARctoæ plagæ inhabitatores inter antiqvissimas gentes numerandos esse, vel exinde constat, qvod non aliunde, qvam ex ipsius Asiæ gremio primi advenerint incolæ. Antesignanus enim coloniæ huc migrantis *AS.* h. e. ex Asia oriundus (*a*) in antiqvissimis dicitur historiis: immo expressis verbis identidem generis series & stemma ejus ex Asia educitur. Scilicet, cum post confusionem Babelicam increscere magis magisqve genus humanum inciperet, inqve varias mundi partes coloniæ se infunderent per patentia maria aliæ; aliæ verò tuto magis itinere per lacus, paludes, flumina, ratibus ruditer confectis, silvas & sqvalidas siccitate regiones occuparent: non minori cum veri specie, qvam annalium fide asseritur, Japhetidas, Volgæ, Tanais, Borysthenis, Dunæ, Dvvinæ ductum seqvutos in hæc polo proxima otia concessisse, ibiqve qvam alibi magis securas commorationis sedes elegisse. Neqve enim inclementia cœli aliqva plagæ invadendæ hujus moram advenis injecisse censenda est, id qvod exterorum multis hodie magis, qvam olim *per qvietem* visum fuit; corporibus enim minus nocet frigida, qvam calentibus va-

riis

riis iisdemqve noxiis exhalationibus oppleta atmosphæra. Videre autem videor, qva fronte illi dicta excipiant, qvi septentrionem primis post diluvium seculis, aqvis ultra montes Riphæos assurgentibus, submersum fuisse probare conantur. Verum cum ad convellendam sacræ & profanæ historiæ antiqvam fidem spectet hypothesis ista in foro Philosophico, qvantum satis est, nondum excussa, certe ad umbilicum non deducta; qvin, in non paucis, ubi in exemplum regulæ experientia citatur, ipsa secum, dissentiens sit: mihi certe, si qvæ in incerto adhuc fluctuans est opinio, adeo certa & evidens non adhuc obveniat, ut qvæ inhabitati ab antiqvo orbis hujus decora fuerunt, primus ego, vel inter primos eradere sustineam, obstinationi alicui dissensum meum non facile venium iri speraverim.

(*a*) *AS Deus verus & summus olim dictus fuit. Inde Dii multarum gentium eodem nomine compellari cœpere, qvi miraculo rerum gestarum, aut utilium inventione claruere. Apud nostrates ASIAMÆN & ASKYNDUR dicebantur, qvi principis Phrygii in has terras comites fuere. Ab illo vero satis celebri nomine, sicut ASIA pars mundi divina, ita ex eodem qvoqve ASGARD & ASHOF* civitas Dei *cognominari meruere.*

§ II.

PRoximo ante natum CHRISTUM seculo, in borealem plagam *OTHINUS* II. concessit, Svethiamqve suæ ditionis fecit, postqvam in *GYLFONIS* ad obseqvia facillimi regis familiam admissus, eundem divinioris cujusdam sapientiæ admiratione dementasset, populumqve glaucomate isto ad defectionem a principe suo transduxisset. Venit non solus nec cum paucis, sed numeroso Asiaticorum stipatus agmine, regem, si præstigiæ

stigiæ non valerent, armis hastisqve extrusurus. Tantam verò hominum nubem, qvi in aliorum potius degere terris, qvam in suis consenescere assveti erant, cum patria non caperet, in vicinas variæ post non multo demigrationes & dispersiones factæ fuerunt. *Venediam* transmarinam præ ceteris regionibus in suas sedes consecrasse, qvi mutandi soli consilium cepissent, fasti non unius loci testantur. Loqvitur de recepto pridem aboriginum Gothorum more isto *Jornandes*, cum ex *Scanzia* insula, qvasi officina gentium, aut certe velut vagina nationum, cum rege suo *Berikbo*, Gothos qvondam fuisse egressos; eosdem oceani ripas qvaqvaversum insedisse, ibidem castra metatos, & veteres incolas, commisso prælio, avitis sedibus pulsos, suis applicuisse victoriis, perhibet. *Ulmerugiam* trans mare primam Gothorum coloniam tenuisse, Historicus idem commemorat: qvam si Venedico sinui conterminam fuisse, eandemqve Careliæ & Ingriæ partem olim constituisse, recentiores nonnulli evictum ire potuerint, non aliam, qvam seqvioris ævi *HOLMGARDIAM* fuisse, non è longinqvô qvisqve videt.

§. III.

ET qvod seqvioris ævi coloniam *Othini* attinet, non *Historia* solum illius in partes Orientales migrantis testis; sed refricant parœciarum & præfecturarum, qvæ adhuc supersunt, nomina qvoqve veterum ductorum suorum memoriam. *Sturlaugeri* historia gentis Asiaticæ, *Othino* duce in septentrione primitus sedentis, & per omnes terras lingvæ suæ commercium disseminantis, ab initio mentionem facit. Qvi *Hervorae* historiam literis consignavit, *TIRCAS* nomine prodit. annon ex illis Tirkar Fenningiam transeuntibus, *TURKU* KIÖPSTAD, *TURCILINGI*

 Sla-

Slavicæ originis, & demum Aboënsis urbis Fennica denominatio descendat, vernaculæ nostræ me magis gnaros, arbitros appello. In *Savolaxia* occurrit parochia *SEMMINGE* Othini sive filii sive nepotis, cujus sub auspicio primos accepit colonos, rerum gestarum gloriam retexens. *SAIMA* lacus, ipsaqve regionis *SAVOLAXIÆ* (*SAIMENLAXIÆ*) appellatio a *SABMIS*, *SEMBIS*, *SEMLANDIÆ*, qvæ hodie est, vetere colonia, aut certe stirpis Othinianæ in hanc terram duce, cujus mentionem modo fecimus, qviqve magnæ auctoritatis Vir, Verelio audit, utrum nomenclaturam suam traxerint, post non multo visuri erimus. *KARELIAM*, qvam Venedia sub se complectitur, ita dictam a *KARO FORNIOTHI* filio, qvi primus in hac regione sedem obtinuerit fixam, nob. *BIOERNER* evictum dedit in tr. de Varegis p. 137.

§. IV.

NEmo mirabitur, si, qvæ primis temporibus in *Russia* contigerunt, tenebris, qvibus Bosphoranorum acta cetera, cimmeriis sint involuta. Barbaries gentis ante non multa secula deposita, Tattarorumqve, qvi eidem diu imperitarunt, deprædationes & incendia faciunt, ut credam, qvod si qvæ blattis & tineis escam non præbuerint monumenta domestica, fabulandi monachorum licentiâ omnia sint corrupta; qvi, cum fatiscentibus majorum traditionibus lucem aliqvam affundere videri voluere, nullo non imposturæ genere contaminare aggressi sunt. Nisi igitur historia Moschovitica annalium fide *Svethicorum* collustrata esset, certitudo gentis illius politiæ & œconomiæ, ad tempora usqve *Roderici* ejusqve fratrum Waregorum, omnis ferè vacillaret. Risalandiam ante adventum *Sigurlami* aliqvos habuisse incolas, improbabile non est: Gothis vero sedes hic figentibus, reipublicæ formam eandemqve Asiaticam vel monarchicam mox acqvisivit. Post obitum Sigurlami, qvid in hac terra actum sit gestumqve non constat, nisi qvod versus gigantes, filius ejus *Svafurlam*, gigas ipse, facinora magna & memorabilia ausus fuerit; utrum verò alias nationes, qvi eundem proxime excipiebant, posteri illius subjugaverint, & qvousqve fines imperii sui dilataverint, præterqvam per conjecturam augurari nemo potest. Qvicqvid sit, qvamvis fortunam & conditionem primorum temporum gentis hujus expiscari nulli potuerimus; indubium tamen est, terram hanc, sicut ceteræ omnes orbis partes, in minora multa regna primitùs divisam dissectamqve fuisse. Eorum qvodlibet suum agnovit exarchum, qvorum maxime incliti sunt, qvi Novogardiæ, Holmgardiæ, Aldejoburgi (Stargard) & Kioviæ sedes imperii habuêre. Circa medium seculi IX. e *Varegia*, qvam, ipsis ultro concinentibus Russis, Svethiam esse non amplius ambigit qvisqvam, tres principes eosdemqve consangvineos, *RODERICUM*, *SINAUM* & *TROUVORUM* ad habenas imperii capessendas evocarunt Moschovitæ. Hi triumviri vastam regionem inter se partiti sunt. *Rodericus* Novogardiam, *Sinaus* Biela-Ozoram & *Trouvorus* Plescoviam obtinuit: Sinao autem & Trouvoro brevi post decedentibus, summa imperii Roderico in solidum fuit delata. Limites hos valde prorogavit *IGORI* Roderici filii fortissimus belli dux *OLEG* vel *ODLEG*, qvem cum *ODDONE* Jaculatore e Norvagiæ regulis oriundo, eundem esse in suo de Varegis schediasmate b. m. *BJOERNERUS* multis contendit, sub jugum Ruthenorum Kioviam, Smolenskoviam & pro-

provinciam Drevlianam, vel ut ab aliis nominatur, ducatum Pacinacensem mittens. *Roderici* pronepos fuit *VOLODOMIRUS* vel *VALDEMARUS*, qvi eodem tempore, qvo *ERICUS Victoriosus* Svethiæ monarcha vixit, & in annalibus Svethicis, præsertim *OLAVI Tryggwassonii* regis historia perqvam celebris est. Ille prout fratrum suorum sangvine aditum sibi ad imperium aperuerat; ita discordiæ semina inter filios non minora sparsit, regnum inter illos dividens. Loco unius duodecim mox agnoscere regulos, filios *Valdemari*, regio coacta fuit. Novogardia, Polotsko, Kiovia, Rostovia, Muromia, Volodomiria, Pleschovia, Tweria, &c. qvæqve suum nacta fuit dominum. Fratribus autem in se invicem debacchantibus & de summa imperii concertantibus, *JARISLAVUS*, *OLAVI* Skautkonung gener, Varegorum stipatus copiis, terras majoribus suis subjectas solus sibi vindicavit: orientali ditione excepta, qvam *Mestislavus* qvidam impotentis fortunæ suæ spolium esse voluit, sed qvi *Tattaris* hoc eodem tempore Poloniam & Silesiam obsidentibus, fasces submittere post non multo coactus fuit. Hi cum in ulteriori Sarmatiæ parte, res suas ex sententia egissent, Moschoviæ subjugandæ mox consilium iniverunt. qvin successit adeo prosperè illis etiam populatio ista, ut qvi hactenus cum imperio fuissent, principes indigenæ, ad arbitrium horum dominorum se suaqve conferre coacti fuerint. Atqve in hoc statu permansit Russia ad annum usqve 1477, qvo *JOHANNES BASILIDES Senior* ad excutiendum jugum cervicibus Russorum a Tattaris impositum, animum viresqve imperii sui convertere cœpit.

§. V.

QVi historiam patriæ adcuratius sunt rimati, præcipuè verò *STURLONIDES*, ceu apprime notatu dignum observat, sub *Svethiae* nomine non æqve patentem terræ tractum semper intelligi. Discrimen admittunt inter *SVITHJOD* & *SWEAWÆLDI*, inter *SWEALAND* & *SVEARIKE*, qvod tam ex *Vilkina* Saga p. 76, qvam ex aliis bene multis scriptis elici potest. Per *SVITHJOD* nonnunqvam tota illa orbis pars, qvæ a Ponto Euxino septentrionem versus se immenso spatio extendit, cognita fuit, & *SVETHIA MAGNA* dicebatur. Cui assertioni suffragatur Ynglinga Saga p. 122: *En northan ad Svarta hafi geingur SVITHJOD IN MIKLA, ethur in Kaltha: Svithjod ena mikla kalla sumer men eigi minni en Serkland in mikla, sumer jafna henni wid Bialand.* h. e. a Septentrione ad mare nigrum exporrecta fuit Svethia magna, vel frigida: hanc non minorem magna Serklandia (*a*) alii faciunt, eam cum Blalandia alii comparant. In eandem ingreditur sententiam *MATTHIAS MICHOVIUS* afferens: omnem illum tractum, qvi priscis Sarmatia & Scythia Asiatica dicebatur, Gothici imperii & possessionis olim fuisse. Illius effatum pro genuinæ antiqvitatis testimonio accipere, si detrectaverit qvisqvam, en descriptionem a *TORGNYO* Uplandorum nomarcha factam. *OLAVI Skautkonungii* tempore ille floruit, & de imperio S. Gothico, qvod *ERICO EMUNDSONIO* regnante, Finlandiam, Careliam, Esthoniam, Tattariam, aliasqve late patentes regiones ambitu suo comprehenderit, in ipsis regni comitiis testatum fuisse constat. Et profecto, si Svethia officina & vagina fuit gentium, qvam laudem firmis adm odum argumentis eidem vindicarunt Historici, vix pauciores illam complexam fuisse regiones oportet. Ex Scandinaviæ enim proprie sic dictæ gremio tot tamqve popu-

populosas emitti potuisse colonias vix aliàs credibile videtur. qvid? qvod cum hostes ingentibus stipatos copiis lacessere non dubitaverint nostrates, qvis non habitabilis Svethiæ maximam olim vastitatem fuisse, ultro agnoscit? Qvæstionem facile suboriri intelligo, qvo tempore potentia Sveo-Gothica ad tantum adscenderit fastigium? Hoc factum esse existimaverim, paulo post, qvam *Othinus* II. septentrionales terras sibi subjecisset. Eundem filium *Sigurlamum* ad orientem ditioni universæ, puta *Venediae* præfecisse modo audivimus, sed non alio, qvam fiduciario jure solo: neqve dubitamus, qvin nihilosecius curandæ summæ rei arbitrium potestatemqve sibi reservaverit Othini imperiosa majestas. Qva veró tempestate recentioris ævi migrationes ab aliis in alias gentes susceptæ fuerint, res est non adhuc, qvantum satis est, palam facta. Id eventus ipse docuit, qvod ingruentibus domi variis tam externis qvam internis calamitatibus, provincias Tanai adjacentes hostibus cedere coacti fuerint Svethi; in illo magis magisqve coarctato Svethiæ imperio satis habentes, qvod Novogardiæ Pleschoviæqve reguli supremo regi Upsalensi fiduciario jure per plurium seculorum decursum obnoxii vixerint. Præstabant illi reguli, ad modum Germanorum *Marchae*-comitum, præsidium versus incursiones barbarorum, & qvotqvot juris illius ditionisqve cives fuere, aspreolorum pellibus, in vicem tributi, solutis, securitatem privatæ domus suæ singuli, idqve qvotannis redimebant. Sed fuit illud fiduciarium imperium neqve semper tranqvillum. Fuêre inter illius principes alii aliiqve, qvi invigilantes occasioni, alienigenam dominum detrectantes, plenarium jus regni ipsi sibi vindicare aggressi sunt. Decrescente me-

memoria naturalis cognationis, nocendi proclivitatem in genere humano succrevisse, *CICERO* monet. De Othinianis *Varegis* idem dicendum, qvod imminutâ apud ipsos etiam communis stirpis memoria, gloriæ & dignitatis suæ auctoribus post non multo imminere cœperint. De *HERNITHO* enim ab origine proximè remoto regulo legimus, qvod regnum Gothorum ipse invaserit, ejusqve cives tyrannica manu supplantaverit. Meminit turbati imperii & temporum illorum *RIMBERTUS*, *Anscharii* religionis testis idemqve vitæ illius fidus auctor, cum ævo suo qvoqve Sveonum regem *OLAVUM II. Bjærnonis* Haugensis filium, in Curlandiam valido congregato exercitu expeditionem fecisse narrat, urbibus præcipuis expugnatis ad victas manus dandum compulisse gentem, datisqve obsidibus ad census sveti solutionem, imperiiqve Svethici, sicut antea, superioritatem agnoscendam metu suo adegisse, commemorat. Danos occasioni invigilasse & Anscharii ætate ad excutiendum jugum S.Gothorum cum rebelli gente collusisse, insuper etiam memoriæ prodit: verum *HACHONE RUFO* regnante adhuc imperii S. Gothici partem constituisse, *ADAMO BREMENSI* præeunte, venerabilis Acad. Upsal. Senior Dn. Doctor *OLAVUS CELSIUS* observatum dedit in epistola ad Cl. Præsidem data, cujus apud *NETTELBLADIUM* Bibliothec. Sveth. Part. V. p. 66 copia prostat. Hæc & alia multa ex antiqvis annalibus depromta testimonia, satis indicant superqve, *VAREGIS SVETHIS* qvondam paruisse Venediam, imperiumqve horum cum detrectarent incolæ, ad necessitatem dedendi semet regi Upsalensi iterum iterumqve fuisse compulsos.

(*a*) ***SERKLANDLÆ non unius, sed geminae in historiis***

priscis

priscis mentionem fieri; alterius Tartariæ *seu Sirkassiae, vulgo sic dictae; alterius* Africanæ, *urget in laudato jam ante Schediasmate suo p.* 73, Bjœrnerus. *qvi inter mortales nuper esse desiit. BLALANDIA in historia* Asm. *&* Eigilli BLAUKU-MAN-*LANDIA dicta, situm cum* Bulgaria *Russorum eundem obtinet.*

§. VI.

VEre dixit nonnemo: *vocabula sunt vestigia, ubi rerum cubicula.* Oriuntur, *Ammonio* teste, philosopho peripatetico, nomina non sine mente & consilio. Conferunt alii nomina, *spe inducti; aliae ad conservandam memoriam appellationes imponuntur.* Ad conjungendam cum posteritate antiqvitatem gentis suæ, nostratium coloniis ubiqve fere usitatum fuit, ut qvæ longo usu increbuissent, vernacula locorum nomina, victricibus armis suis ad exteros qvoqve propagaverint. Hinc qva parte terrarum inveniuntur, immo multiplicantur notiones Gothicæ, qvis non incolatus gentis illius inibi se qvoqve rationem reperiisse agnoscit? Certe non ego, neqve alius qvisqvam facile concipere potest, qvi nomina, mores & cæremonias Gothorum penes se irrepere pati potuerint Venedi, nisi a Scandianis majores suam originem olim habuissent. Est Russorum lingva notionibus Sarmaticis usqve adeo referta, ut si voluissent fata ad ipsos pertinere nomenclationem primam locorum, vocabula, qvibus una cum regione inclarescerent, aliunde arcessere, civibus plane non fuisset opus. Nunc cum non mare ipsum modo, sed & fretum, immo regiones & urbes in proximo sitæ notionibus mere Gothicis insigniantur, coloniam gentis nostræ viciniam illam prius insedisse, res ipsa loqvitur. Trahit in illam sententiam exterorum multos, etiam invitos, *JORNANDIS* testimonium, cum de popu-

populis ex Scanzia emigrantibus perhibet, qvod qvascunqve terras insederint, iisdem qvoqve ex se nomina indiderint. confr. Hist. Get. C. 13. Ursisse idem institutum aliarum orbis terrarum occupationibus distentos, in comperto res est posita. (*a*) Interim cum impetu non uno sed diverso i. e. per intervalla temporum frangere potuerint nostratium sobolem vere martiam, in pristinum robur iterum iterumqve convalescentem; magis de vindicando sibi principatu, qvam de abolendis pristinis nominibus curam cogitationemqve intendisse suam, cum fastis consentiens usus ipse comprobat. Ut qvæ dicta sunt exemplis non multis sed probis & validis evictum eam. Nostrum qvis, qvæso, nescit gentis, qvæ ultra Vinlandiam sedes suas fixerat, principes *VÆRINGAR* dictos fuisse. Est nomen idem Gothicæ omnino originis, & qvo vix aliud breviter & concinnè magis illorum summam officiorum exprimere potuit. *VÆRING* descendit a *VERGJA* vel *VÆRJA* & significat non solum vim aliorum infringere; verum etiam periculi imminentis qvempiam admonere. Hinc *WARG* nomen, item *VÆRJA*, *VÆRJENDUR*, *VÆRINGUR*, *VÆRING custos* originem traxit. *KYRCKOWARGAR* curatores & œconomi templorum apud Scanos hodie qvoqve insigniuntur. De vocabulo hoc, *VÆRINGORUMqve* officiis vid. Diss. Cl. Præsidis de *VAREGORUM* originibus, nob. *BIOERNERI* tr. de *VAREGIS*, itemqve Prof. Lundensis Cel. D:ni *BRINGS* de *GOTHUNGIA* commentationem p. 36. Ab hac notione literarum, charactere solo dissentit alia decomposita, qvâ *LANDVARNARMADUR* a *LAND terra*, *VARNA admonere* & *MADUR viro* h. e. regionum præsidiarii reguli iidem nuncupabantur. Occurrit in annalibus horum Vasallorum

(*Wachts-*

(*WACHTSHALDIR*) freqvens mentio, qvomodo, invalescentibus una cum tempore opibus illorum, Upsalensi supremæ potestati, fiduciario jure subjici demum aspernati sint. Loqvitur res ipsa qvoqve, qvomodo hostibus ingruentibus, qvoties suppetias peterent, indigerentqve, nulla habita detrectati obseqvii ratione, a sui genitore vel effectore populo multoties obtinuerint; qvin, cum intra Scandiam bella externa, sæpe etiam civilia increbescerent, reductos ad obseqvium regulos hosce progenitoribus auxilia submisisse; immo contractis matrimoniis arctissimam utrinqve conjunctionem sæpius promotam & stabiliorem redditam fuisse constat. Felices non una parte neqve uno modo, qvamdiu cum *Marchionibus* suis Svethiæ conveniret. Sed non diu fuit, anteqvam dissensiones armis non ullis frangendæ se undeqvaqve movere inciperent. qvam enim gratiam degeneres filii parentibus rependere crebro solent, eandem refractaria *EXCUBITORUM* soboles hæcce qvoqve avitæ genti suæ sæpe retribuit.

(a) *Borussiae & Pomeraniae ditiones hodiernae annon Slavis & Venedis in illas terras seqvioris aevi colonis nomenclationem suam debent?*

§. VII.

SEd sunt non illæ voces unicæ, qvæ, qvod dici solet, ex Græcia in Latium immigravere: sunt adhuc plura nominum a Gothis desumtorum exempla obvia. Terra, qvæ regulis, qvorum titulos breviter expendimus, paruit, *GARDARICIÆ* nomine olim qvoqve compellatur. Hanc ita dictam vult *SCHOETGENIUS* in tr. de Russorum Synonymis, qvasi urbibus dives, majori illarum copia abundaverit, qvam ulla alia tum temporis septentrionis regio. Qvod si verò attendere Viro Cla-

clarissimo placuisset ad ea, qvæ de Germanis *CÆSAR* & *TACITUS*, atqve de urbium in universum antiqvitate disserit *CONRINGIUS*, qvod ante *CAROLI* M. tempora urbes penes se nullas, majores nostri pati potuerint, honorem antiqvitatis & nobilitatis politicæ genus illud paganis inhabitatoribus hujus plagæ, adeo non promtè & licenter tribuisset. Fuisse civitates eorum longo tempore merè rusticas, & citra urbes legibus & imperio stetisse solo, *Illustris VILDE* in sua historia politica evictum dedit. Deducitur autem *GARDARICIÆ* nomen a *GARD* custodia & *RIKE* regno. Olim enim incolas hujus regni Scandianis in custodiam positos fuisse, seu qvi hostium insultus reprimerent, supra monuimus. De *ZENOBIA* Palmyrenorum regina prostat effatum *TREBEL: POLLIONIS*, qvod servante illa fines imperii Romani ad orientem, qvæ instituissent securius ipsi perpetrare potuerint. De Gothici imperii feudatariis hisce formulam decernendi eandem non inepte accommodari posse, qvisqve videt. *GARDARICIA* autem a Slavis h. e. Russis & Borussis direptâ, Svethiam violentam hostium tempestatem mox persentire cœpisse, certe otii, qvo fatiscentis domi sortis suæ incommoda levaret, jacturam fecisse, in aprico posita res est.

§. VIII.

DIcitur identidem regio hæc qvoqve *GARDAWÆLDI* a *GARD custodem*, & *WÆLDI imperium* denotante, adeoqve *GARDAWÆLDI*, vi derivationis, est regio custodum vel Gardianorum subjecta imperio. *AUSTERGARDIÆ* & *OSTERGARDIÆ*, nomine qvoqve insignita fuit, ab *AUSTR* oriente & *GARD* custode sive munimento, significatqve adeo nomen idem, terram hanc pro-

propugnaculum regionum Svethicarum versus plagam orientalem sitarum fuisse. Qvid, qvod antiqvissimæ membranæ & musco circumliti lapides runici mentionem injiciunt itinerum, qvæ Othiniani in *AUSTURVEGIAM* olim instituerunt, *HAN REISTI AUSTURVÆGS.* Qvamvis autem fatendum sit per *AUSTURVEGIAM* omnes orientem versus sitas regiones interdum intellectas fuisse; sæpius tamen *Venedia* primorum temporum eo nomine indigitatur. Componitur autem *AUSTURVEGIA* ab *AUSTR* oriente & *VEG* via, notissimum enim est, Gothos gloriam famamqve aucupaturos, versus alias non magis aut sæpius, qvam orientalem plagam hancce qvondam expeditiones instituisse. Caussa sine dubio, qvod in bivio qvasi sitæ fuerint dictæ regiones, unde in orientem pariterqve occidentem commodissimè iri potuit. Hinc Russi *AUSTURVÆGSMÆN* à Gothis appellantur. cfr. *STURLONIDEM* citatum *LUNDIO* in *Zamolxe* C. 2. §. 16.

§. IX.

SEd non *Gardariciae* nomine, ceterisqve cognominibus saltem cognita hæc Marchionum regio, verum in annalibus Norvagicis *OSTWENDEN* etiam nuncupatur. cfr. ad Heimskringla Tom. II. indicem, ubi in itinere, qvod *HARALDUS Hårdroede* ad *JARISLAVUM* Gardariciæ regem ingressus fuerat, describendo auctor occupatur. Præfectus *OSTWENDIÆ* ab affine rege ibidem constitutus dicitur. *OSTWENDIA* autem dicitur, seqvioris ævi Venedorum intuitu, qvi ex hac nostra, ceu matris gremio egressi, Baltici maris viciniam Scandiæ oppositam omnem fere coloniis suis impleverunt. *REIDGOTHALANIAM* h. e. dynastarum Sveo-Gothicorum una cum patriâ, regnum, præcipuè verò *ANGANTYRI*, *HEID-*

HEIDRECI & ceterorum, in hoc maris recessu insuper etiam qværendum esse multi urgent. Sed cum sit nobis constitutum de situ terræ illius agere thesi ultima occasione *SAMSOEÆ* insulæ, in qvo altero martis campo, seria ludorum olim explicuit pugilum turba Gothorum, donec eodem nos deduxerit series dicendorum, ancipitis, & si qvæ alia controversæ rei illius examine interea supersedemus. *HOLMGARDIÆ* oram, una cum vicini maris sinu, *VAREGIÆ* nomine Russis ipsis hodie qvoqve venire, non unus & alter, sed plures veteris ævi consulti evictum iverunt. *DROMITAS*, a remigibus, qvi naves actuarias concitatissimo cursu impellerent, itemqve *SFOROS*, *SLAVOS*, *ROSSEIOS*, *COSSEROSqve*, exteris scriptoribus plagæ hujus inhabitatores appellatos fuisse, constat. Sed cum nostri instituti res sit, non peregrinis gentibus, sed saltem nostræ genti usitatas evolvere nomenclaturas, intra septum me retineo, & ad illud, qvod caput rei est, *HOLMGARDIÆ* puta recensionem nominis memet demum accingo. Est illud Scriptoribus rerum Svethicarum & Norvagicarum familiarissimum, unde dissertationem nostram illo qvoqve nomine inscripsimus. Et certe ad exprimendum natale solum pristini incolatus gentis hujus, nescio an genuinum magis aliud in medium proferri possit.

§. X.

OSTROGARDIÆ & *OSTWENDIÆ* cognomento tractum illum omnem, qvi Botnicum & Venedicum sinum interjacet, venisse olim, multa ad fidem faciendam præsto sunt argumenta. De Holmgardia idem dicendum. Neqve enim apud Russos solum, sed in præfectura Kymenegardensi adhuc nomen superest, id qvod paragra-

graphe seqvens nos erudiet. Qvodnam verò nomen, *OSTROGARDIÆ* & *OSIVENDIÆ*, an vero *HOLMGARDIÆ* robustum magis antiqvitateqve inveteratum sit, anceps est conjectura. Existimaverim interim, donec firmioribus in contrarium argumentis omnis sublata fuerit incertitudo, in illo certamine *OSTROGARDIÆ* & *OSIVENDIÆ* palmam esse concedendam. Etenim qvi Scandiæ ad ortum oppositas terras, jure indigenatus primitus incolu re, Venedi dicti fuêre; & demum palatinatu ceu *GARDIÆ* feudo inibi instituto, qvi custodiam limitum regnantis stirpis suæ receperunt, *GARDIANOS* & commissam curæ illorum regionem, *GARDARICIAM* & *OSTROGARDIAM* ab illo minimum tempore, qvo a *SIGURLAM* (*ODD LAME*) (*a*) Svethiæ regis genero terra illa inundari cœpit, nuncupatam fuisse, verosimile est. *HOLMGARDIÆ* contra nomen, si etymologiam seqvi velimus, tum demum civitate donari cœpisse videtur, cum dynastia Othiniana in his oris ad occasum vergeret, & *Venlàndia* propriè sic dicta, Moschoviaqve non amplius unitæ, sed bifariam dissectæ, seorsim *MAGNUM DUCATUM* singulæ constituebant.

(*a*) Sigurlami *inter filios Othini in genealogiis vetustis nulla fit mentio, nisi sit idem, qvi nominis affinitate in illa stirpis & filiorum Othini recensione* (Landfedgatal) Odd Lame *dicitur h. e.* mucronum hebetator, *teste Verelio.* Siguri *verò i. e. victoriosi cognomine, in ceteris celebris erat* Othinus. *Ex eodem nomine venisse, certe venire potuisse filii appellationem perqvam verosimile videtur.* *LAM vero proprie paralyticum h. e. debilem & membris fractum denotat; improprie maleficium exprimit, qvo fabricata a* Dvergis *arma, nescio qvo carminis aut succi veneno hebetari, veteribus pro persvasissimo habebatur.*

§. XI.

§. XI.

QVi Russorum origines adcuratissimo judicio nuper investigavit Cl. *SCHOETGENIUS*, *Dresdensis*, inter Moschoviæ nomina refert qvoqve *HOLMGARDIAM*, idemqve, Sturlonide auctore, cum orientis *GARDARICIA* pro synonymo agnoscit. Rationem redditurus appellationis, *civitatem fluctibus cinctam* innuere dicit. Qvæ cum continentis Gardariciæ ambitum vastitatemqve neutiqvam comprehenderet nomenclatura, thema notionis Holmgardicæ nondum satis evolutum esse fatetur. Ab *OERNHJELMIO* etymologiæ suæ rationem desumsisse *SCHOETGENIUM* non ego dixerim. Interim ex annalibus ecclesiæ S. Gothicæ *Summi Viri* constat, qvod *Holmgardiae* regnum in Curlandiæ & Æsthoniæ insulas, & qvidem præcipue in OEsel & Dagön imperii illius sedem prolatum iverit. In illo maris recessu & proximis littori insulis sedem imperii constitutam fuisse, & ex consito terris freto Holmgardiæ nomen demum emersisse, ait. Onomatologiæ isti & qvæ eidem superstructa est historicæ fidei nihil nos derogatum volumus. Sed cum hærentem in etymo illo & prope diffidentem invenerim *Schoetgenium*; qvin, neqve conspirantem in illam *Oernhjelmii* sententiam alium qvempiam historicorum viderim: mihi neqve vitio verti spero, si qvæ aliis magis idonea apparet vocis illius originatio, ejusdem in præsentia qvoqve meminero. Coloniæ Asiaticæ partem, filio *Othini* archistratego, in Venediam contendisse, & qvibus paulo ante Svethi, artibus iisdem indigenam gentem hac qvoqve regione sub signa vocatam fuisse, diximus. Fuere duces inibi, tempore nonnullo, clientelari jure subjecti Upsalensi dynastæ; id qvod *HOLMGARDA-LÆHN*

nostra-

nostratibus dicta regio insuper inculcat. (a). Sed cum in longa posteritate avitæ stirpis reverentia obsolevisset, factum sensim, ut intestina æmulatione eorum, qvi rempublicam capesserent, in duplum vel triplum discerperetur magnus ducatus (b), & de limitibus, qvibus in diversam plagam aditus præmuniretur, consilia, qvorum intererat, inire inciperent. Turrium arte factarum supercilio non adhuc turgebat barbara regio. Montium muri immortales, marisqve ceu flumine interfusi vortices, castellorum, qvæ nostri ævi sunt, vicem, rudi & inhospito illo tempore, sustinuisse videntur. (c) Qvi Savolaxiam & veterem Gardariciam ab hodierna *Tavastia* (d) dirimit *Saimen* lacus ab una parte *Ladoga* (e) palude terminatur, ab altera autem, continuato in arctum & profundum alveo, Ostrobotniam usqve exporrigitur. Est ille lacus L. circiter milliarium, scopulis & insulis tenui freto adhærentibus freqvens adeo, ut ad orientem & occidentem sitæ regiones finitimæ septo valido & perenni magis alio communiri vix potuerint. Istiusmodi propugnaculo turrito & præcipiti *HOLMGARDIÆ* nomen originem suam debere, captaqve nominis illius naturali opportunitate, incolas unius adhuc palati & lingvæ, littoribus discretam regionem compellare cœpisse, credibile est. Neqve in nomarchia Kymenegardensi modo *TESSIOE-HOLMGARD*, eqvestre prædium superest; verum in imperio Moschovitico ab urbe Archangelopoli procul neqve dissitum est *CHOLMOGOROD* municipium (f), qvod *HOLMGARDIÆ* veterem notionem in suo nomine renovare non diffitebitur, qvi Russorum morem augendi numerum literarum rite observaverit. Vocabulum ipsum, demto augmen-

augmento, non syllabæ, sed saltem literulæ unius, mere Gothicum esse non dubitabit, qvi in ipso Gothiæ gremio, & qvidem præfectura Bahusiensi, eandem appellationem recurrere noverit in prædio olim possessionis *STENONIS MALTESONII*, provinciæ Gubernatoris, cujus cum honore meminit vir Cl. *JOH. OEDMAN* in præfecturæ illius paulo ante luci publicæ data descriptione. p. 103. *HOLMGARDIÆ NIPHLUNGICÆ* in alpibus Helveticis sitæ historia Vilkini insuper etiam meminit. Sobolem esse coloniam *NÆFILUNGORUM*, *HOLMGARDIÆ* nostræ olim Dominorum nemo dubitat. *EIVINDUS & NÆFILLUS* Holmgardiæ hereditarii erant, teste ex Mscr. codice veteri, Peringskiœldio. * A *NÆFILLO* autem gentis & nominis illius satore, aut saltem posterorum aliqvo migrationis Gothicæ illustri socio, sicut *NIFFLUNGALANDIAM* hodie Burgundiam: ita *Holmgardiam Helveticam* suum qvoqve cognomentum invenisse, non longe videbit, cui plurium in Italia & Germania sitorum locorum nomenclaturam expendere, eandemqve mere Gothicam esse, attendere, a re sua alienum non visum fuerit.

(a) *Sub notione HOLMGARDA-LÆHN in chronicis nostris fere ubiqve occurrit haec regio. LÆHN vero cum immobilis rei beneficium militibus concessum importet; unde LANDSLÆHN & LÆNDERMADUR; apparet* Holmgardiæ *principum jura, antequam auctae & prolatae essent sedes illorum, fidei & obseqvii professionem fuisse: saltem titulo non alio qvam* Vasallagii *possessam illorum regionem.*

(b) *Magni ducatus nomine tergeminam in vicinia regionem,* Lithuaniam, Russiam *&* Fenningiam *insigniri, palam produnt politici annales. Ad dominatum dynastae unius integrum tractum aliqvamdiu pertinuisse, non titulus ipse*

 modo,

modo, primum universitati competens, & post distractionem mox singularum partium factus, indicio esse potest: sed adsunt communitatis ejusdem genuini testes alii qvoqve. In ceteris auctor anonymus chronici Fenningiae, separationis Fennorum a Russia meminit, qvod sine confoederatione praecedente concipi neqvit. Loqvitur de eadem non obscure MESSENIUS, & qvi in chronicon Fennicum stricturas suas accedere voluit Illust. NETTELBLADIUS in Biblioth. S. Goth. Part. I. p. 113. ubi ipse qvoqve ceu verissimam agnoscit hanc utriusqve gentis conjunctionem, sed qvam ultra tria secula, & novissimam sub ERICO Svethiae rege invasionem terrae hujus, nullo modo durasse contendit.

(*c*) *Tigrim & Euphratem magna sui regni munimenta esse, apud* Curtium *DARIUS agnoscit, & qvi nuperrimè Sinicae gentis historiam consignavere, portentosi conaminis murum tantum non praestitisse ad gentis securitatem fatentur, qvantum maris insulas, montium & silvarum naturali opere valide munitas.*

(*d*) *TAVASTLANDIÆ nomine qvid BIRGERUS JARL, qvi regionem Svethico imperio subjugem fecit, designare voluerit, multifariam multi conjectant. Gothicae originis illud esse nemo dubitat, cui Fennicae lingvae nomenclatura multo diversissima,* Hæme *&* Hæmenma *non penitus ignota. De nominis illius auctore certe non dubitandum est, qvin, aliorum more nomenclatorum, significativam esse voluerit novi nominis impositionem, adeoqve in conferendo signo illo, partim incolatus illius conditionem, partim etiam facti & fortunae nuperam jactationem respexerit. Mihi nomen conflatum esse videtur a* TAKA *corripere, WAN & WATN aqva, & deniq; LAND terra. Sensu igitur conjuncto suo, nostrae convenienter menti opinionique, exprimere velle videtur vox illa* continentem aqvis irriguam & victricibus armis subjugatam. *WASSER & WATN Scythi-*

cae

cae originis voces, qvid dialecto Gothica significent WASTENA & WASSBO, notissima nomina satis apte demonstrant. Qvid sibi velint TA & TAKA, familiaria Gothis nomina multa indigitant, inprimis ÆTTAK, SUNTAK, QVÆTTAK, INTAKA & cetera villarum, parochiarumqve nomina, qvae ditionis Folkungicæ *pridem fuere, & a nostratis* Jarli *(BIRGERI) aula eqvestri KONGSLENA, admodum non multum distant. Confirmat qvoqve de violenta occupatione mentem nostram auctoritas regia, puta CHRISTIERNI II, qvi traditae arcis Holmensis, pretium, feudi nomine Viduae STENONIS STURE collaturus Tavastiam, TAGSTAHUS-CASTRUM & TAGSTAHUS-LÆHN appellat ditionem arci propinqvam in diplomate, cujus in historia Praesidum & Gubernatorum regni Svethici STIERNMANNIANA habetur recensio p. 19. Qvin, ne temere & praeter rationem qvis existimet nomen illud genti impositum esse, en exempli loco MÆLERI lacus cognomentum. MEDLAREN h. e. intermediam inter duos majores regni lacus stationem eidem deberi & proinde nostratis mediterranei maris nomine insigniri meruisse, ERICUS OLAI in historia arctoa sua p. 116. ingeniose praetendit.*

(*e*) *Ad investigandum LADOGÆ lacus etymologiam, divinandi multa a multis collata est scientia. A LAUGR a*qva *Scythis Celtisqve propria voce, LAUGERN* (Mælaren,) *Svethiae primum, mox inde nostra qvoqve suum nomen palus arcessit. A VAN & VATN S. Gothiae majores lacus, immo Fennis hodie qvoqve Russia WÆNÆJÆ dicitur. A LAUGR, LAG nomine, LOEGA verbum, LOEGERDAG lotionibus sacra dies, & demum maris Adriatici ostium Venetum LAGUNA dicitur. Recentem verò ex Svethia coloniam cum Gardariciam intraret, a fundo perennis aqvae domestico, paludem, qvam in novis sedibus suis invenirent, cognominasse non dubitabit, qvi indigenatus sui nomina in colonias*

sem-

semper & ubiqve nostrates transtulisse, & demum literam unam alteramve vocabulis inserendi morem, nullius non gentis exterae dialecto receptum esse, cogitaverit.

(*f*) *CHOLMOGARDIAM cum emporio S.* Michaëlis Archangeli, *nescio qva ratione confundit SALANUS in sua ad Asm. & Eigilli historiam commentatione. Ad DWINAM amnem* (Wina-åhn) *urbs utraqve sita est. A propinqvo situ verò ad utriusqve identitatem concludere non magis licet, qvam a cohaerente Hamburgi & Altonae situ eandem numero urbem inducere velle. Qvicqvid autem sit de situ, est aliqvid, qvo in unum convenisse dici possunt. Qvam enim conversionem instituta humana nulla non persentiscere solent, eandem Holmgardia primum, mox Archangelopolis civitas qvoqve experta est. Una cum efflorescente nova urbe, Holmgardia vigere desiit. Rursum, qvae mercimoniorum copia per proxima secula duo dominata est Archangelopolis, conditâ Petropoli, senescere se hodie suasqve sensim qvoqve vires deficere, palam fatetur.*

(*) Peringskiœldii *in vitam Theoderici annot. p. 532.*

§. XII.

S*AIMEN SAVOLAXIÆ* paludem esse, ejusqve formam, seu filum nodis illigatum Holmgardici nominis indendi, occasionem dedisse, modo diximus. Eandem a *SABMIS* seu *SEMBIS*, & *SABMOS* a *SEMMINGER* Othiniano in illam ditionem ductore, nuncupari, prope in confesso qvoqve veritas posita est. *SEMI* & *SAAMI* ducem significare, & ab illo etymo *SAAMENLAAXI*, Lapponum lingvâ, acqvisitionis seu primævæ habitationis illorum terram cognominatam fuisse, una cum *RUDBECKIO*, in Lapponia sua *SCHEFFERUS* consentit. *SEMI* & *GETHARI* Noachidarum (*a*) in hanc plagam ductui *SABMIOS* & *GETAS* atqve *SAUMIMÆN* nomina sua debere,

Illust.

Illustri *VILDIO* non improbabilis conjectura apparet. *GOTUNHEIMIÆ* gigantum & semigigantum collectionem, *SAMLAND*, (*Samling*) (*b*) appellari meruisse, historiæ *Herworae* auctor in ipso exordio non obscure significat. Harum utra magis arrideat etymologia b. Lectoris arbitrium esto, cui in illa gentium & nationum mixtione primâ, unius rei plures sæpe dari homegeneas & analogas radices penitus non ignotum fuerit. Qvicqvid sit, *SABMIOS* qvam Lappos, generis sui seminium, & *SAMEÆDMA* qvam Lappiam altæ dulcedinis vastitatem suam cognominari malle gentem, notum est. Complectebatur verò aboriginum *SABMIA* Jemtiam olim, Angermanniam & longo tractu Botniam utramqve, atqve demum in Careliæ, qvæ Kjænugardia seu terra feminarum australis audit, & Finnoniæ finibus terminabatur. sic ut qvicqvid sit terrarum versus Septentrionem, usqve ad oceanum & mare album (*HWITATRÆSK*) nec non Ladogam lacum, circuitu suo Sabmia complexa sit. Cajania Russis *CAJANSKA-SEMBLA* (*c*) dicitur. Ab *ENARATRÆSK* boreali Amazonia non procul *SAMBIÆ* tractus occurrit. Ne de *SEMMINGIA* Uplandiæ ultra qvid moveam, qvæ ante factam disjunctionem Asiaticæ coloniæ majoris minorisqve, suæ in hanc plagam migrationis antesignani memoriam adhuc retinet. Seculo IV & V, cum antiqvam & maritimam Venediam intrare & paulo post inde qvoqve migrare inciperent Russi nomades, ex *SAMBIA* nostra (*SEMIWARDILAND*) in *SAMBIAM* hodiernam Borussiæ sedes suas transtulisse, & ex illa *SAMOGETHAS* & *SEMGALLOS* (*SEMKALLERMÆN*) martiam prolem Sembiorum, descendisse nullo modo dubitandum, qvicqvid in miscellaneis Berolinensibus pro diversa

SEM-

SEMGALLIÆ etymologia moliatur commentationis de lingva Samogethica auctor J. E. *Hederus*, qvi a *Sem* terra & *Gall* termino *Semgalliam* cognominari existimat. *Samogedas* ultimos arctoi orbis incolas, eosdemqve primigeniæ Fennorum sedi, ut & *Zembla Sambiae* finitimos (*vid. LEIBNITIUM*) nostros Sabmios cognatione attingere perqvam credibile est. Scilicet inter gentes e vagina hac egressas, qvæ Baltica ad austrum littora primum, mox ipsam Germaniam inundaverunt, Semborum non obscura fuisse nomina, *OL. MAGNUS* in sua charta Gothica, & ex illo *MUNSTERUS* una cum *PERINGSKIOELDIO* in notis ad *COCHLÆI THEODORICUM* testes sunt concordes. Certe in originibus suis Livonicis Illust. *HERMELINUS* non dubitat, qvin in Æsthiam una cum lingva sedes primum transtulerint Sembis mixti Fenni, & post nonnullius ævi in plaga illa commorationem, Livoniam, Prussiam & qvæ plus ultra sitæ sunt terræ postmodum occupaverint. Fennorum & Æsthiorum lingvam a Slavonica diversam esse in Miscellaneis Berol. observat *LEIBNITIUS*. Ex oriente vero & aqvilone in Germaniam sese intrusisse Slavaniam & Ruziam, atqve inter Holmgardenses Russos suæqve oræ populos Slavos, majorem, qvam qvis crederet, communitatem exstitisse ex Vitikindo in Hist. Germ. Imp. *DIETERICUS* cum *SCHWARTZIO* Professore Gryphico agnoscit, & demum *Semlandiam* Russis & Polonis contiguam una cum *Venlandia* subjugatum venisse *CANATUM* & *VALDEMARUM* Daniæ reges, immo religioni S. Olavi terram utramqve adstrinxisse, una cum Slavicæ gentis historiographis *ADAMO* ceterisqve, auctor appendicis ad *SAXONEM* anonymus consentit. Hæc sunt, qvæ de nomine *SABMIORUM*, eorumqve in Holmgar-
dia

dia vetere incolatu, plausibili conjectura monuisse non ingratum spero. Dicit de *SAMNIO* colonia & urbe Scytharum in Italia *FLORUS*, ita deletas suo ævo fuisse ruinas illius, ut *Samnium* in *Samnio* qværendum esset. Eoo orbe hocce utrum *SAMBIORUM* cum *SAMNITIBUS* ὁμωνύμων populi vestigia aliqva nos deprehenderimus, utrum conspectui nostro omnia se subduxerint, aliis expendendum relinqvo.

(*a*) *SAMOTHEI sive ABRAHAMI sive NOACHI, a qvo una cum sangvine scientiam suam omnem desumserint Philosophi & Medici & Theologi Celtarum, mentionem facit DIKINSONIUS in dissert. de* Druidibus, *& ex illo in* antiqvitt. *Meckenburgicis MASIUS, Hafniensis Theologus insignis. SAMVITI & BOGARINI in Moschoviam primorum ducum, qvorum non multo post exstincta sit memoria, fide chronicorum Moschoviticorum SCHOETGENIUS meminit. SAMOTHEUM coelestem, jurisqve divini & humani peritissimum significare DIKINSONIUS urget. BOG verò nomine, cum DEUM* Russi *expressum velint; SAMVITUS autem a* Witt, Wittig, Wis *ingeniosum, bonaeqve conscientiae* (*SAMWEIL*) Visirium *denotet*, som sämjar ritet, qvi regnum lege & bonis moribus administrat, (*Hervor. Hist. C.* 14.) *utrum de SEMBIORUM & GOTHORUM, aut, si dicere mavis, SAMOGETHARUM cognatione primaeva, & coloniae utriusqve, boream versus, primorum temporum peregrinatione, conjectatio nova inde exsculpi possit, in medium relinqvo. Id de* Celtarum philosophis *certum est, qvod qvo propior esset Theologia eorum origini suae, tanto sincera magis & fonti suo similior exstiterit anteqvam damnandis ritibus & superstitionibus, tractu temporis incrustaretur. Verum utcunqve illa se res habeat, qvod ad fontem & indolem vocis SAMVITI, cui non male convenire diximus modo* appellativi *nominis, mox* pro-

prii

prii characterem, ne praeter rationem id a nobis factum qvis existimet, sciendum Illustris LEIBNITII auctoritatem in idem factum nos inprimis seqvi, qvi in Miscell. Berolinensibus eam naturam lingvae tantum non omni tribuit, qvod appellativa nomina propriis priora sint censenda; & quae, procedente tempore, facta sunt propria, eadem usu sive simplici suo, sive composito, prudentiam, fortitudinem aliamve cum virtute conjunctam qvalitatem denotare ait. THEODORICI & FREDRICI nomen in exemplum ipse adducit. Exprimit altitudinem animi eandem qvoqve Samviti boni ominis appellatio, neqve sine consilio & acri judicio dignitati tuendis gentibus devotae illa accommodatur. Apud Sveo-Gothos nostros, qvàm in conferendo nominis signo, ejusmodi notam liberis suis parentes adsignaverint, unde qvibus moribus semet accommodare deberent, colligere ipsi possent, istud, inqvam, cum more suo graphicè & scitè Dn. Doctor CELSIUS expresserit in observatione sua qvoqve actis literr. Sv. anni 1727. inserta, hac de re pluribus disserere non est opus.

(b) Lappi cum Fennis & Samogedis unius originis esse videntur SCHEFFERO. Patriam, qvae hodie Fennorum est, Lappos, una cum imperio Sveonum heic loci invalescente, destituisse idem sentit. Nos Auctoris de SAMOGEDARUM & SAMOGETHARUM cum Fennis consangvinitate hypothesin in antecedentibus adeo non negavimus, ut eidem magis accesserimus. Lingva enim, originis respectu invicem non dissimilis, corporis & ingenii constitutio, nec non privatae vitae ratio, usqve hodie retinens vestigia pristinae formae, de sangvinis nexu certe non obscure loqvuntur. Qvod verò emigratio gentis, ante Svecorum sub ERICO rege irruptionem, nulla acciderit, adeoqve cum finitimis ante nulla consvetudo exstiterit, id ut credamus ulla neqve circumstantia, neqve ratio nos inducit. Fennorum & Creto-Fennorum; (Skrid Finnar) gentem, qvod ad vitae modum, qvem ab antiqvo retinet, ante multo nobis non pauci exposuere. Eundem cum rationibus œconomicis, qvae in Sembla, Sambia (Vide LEIBNITIUM) & Cajenska-Sembla hodie obtinent, qvisqvis conferre voluerit, sangvinis & lingvae nexum ad socialia vitae commercia, qvamvis sub alieno, puta Fennico nomine, vicinas gentes multo ante excivisse, nemo dubitat.

(c) Nœteburgum castrum Careliae munitissimum a TORKILLO CANUTI, nostrae gentis prorege exstructum, idemqve arcendis Russorum latrociniis destinatum, Moschovitis Venes-Zembli dici, & cum Svethico Landscrona eandem omnino rem importare arbitratur Nobil. SCHOENSTROEM in sua ad Hist. Svec. Introd. Stant ab iisdem partibus procul neqve, qvi in Persidem tendentes nuper per regionem SAMOGEDARUM, vi vocis cum antropophagis coincidere appellationem istam contendunt. Verum respectu ante dictorum, Lappiam Moschoviticam sub notione priori potius, exprimi existimaverimus. Qvae Zembi & Zembli nominis ratio sit censenda, modo diximus. Vænælæisæt a VANIS Celtis primorum temporum colonis, iisdemqve aqvam omnium rerum principium statuentibus, terram Russorum cognominari, veritas est ad umbilicum deducta. Slavis, Russisve idiomate vernaculo utrum VENEZ regionem & ZEMBLI coronam significet, qvi in antiqvitatibus lingvae utriusqve me magis versati sunt, non longe videbunt.

Partis hujus historico-etymologicæ SYNOPSIS

§. 1. 2. 3. Asiaticorum in Septentrionem immigrationis priscæ & recentioris mentionem injici-

jiciunt, præcipuè vero familiæ OTHINIANÆ per regna aqvilonaria primum, mox Venedorum, cognatæ gentis, plagam, dispersionum.

§. 4. Imperium Moschoviæ hodie vastissimum in minora multo corpora politica olim divisum fuisse, ait.

§. 5. Regiones TANAI adjacentes, præcipuè verò, qvæ sinum Venedicum proxime contingunt, imperio S. Gothico qvondam subjectæ erant.

§ 6. 7. 8. 9. Ex Scandiâ colonos & dynastas olim habuiße terram, gentemqve Moschoviticam, nomina, qvibus universus tractus ille insignitur, qvæqve mere Gothica sunt, satis apte demonstrant.

§. 10. Ostrogardiæ an verò Holmgardiæ appellatio prior & antiqvior?

§. 11. HOLMGARDIÆ qvæ ratio denominationis?

§. 12. De SAIMEN lacu, nec non SAMBIIS, qvæ qvondam, qvæ hodie sint observanda non nulla inculcat.

Suecia
antiquitates